

SPF Seniorerna Östersunds resa 29/6 2023

Äntligen, det kändes som det var länge sedan vi var på resande fot. Dagen började solig och varm.

Resan gick österut mot ett känt resmål för många, för att det sägs spöka där. **BORGVATTNET !** Väl framme mottogs vi emot av Sandra Zentveldts . Hon berättade hur de hamnade i Borgvattnet medan vi inmundigade kaffe och ”stut”. Paret har gjort stor inverkan i byn, så att byborna fått behålla sin matvaruaffär som har ett förunderligt utbud av varor. Idag har byn växt så att på grund av alla 9 skolbarn, så finns det möjlighet att åka buss (skolbuss) till Stugun varje dag. Erik Brännholm var den tidigare handlarern som började marknadsföra Borgvattnets Prästgård och spökerierna i gården. Än idag övernattar folk för att uppleva spökerierna. Många har upplevt att saker har flyttats av sig självt???

Kan detta bero på den ”puken” som kyrkvärden Kerstin Torgersson berättade om, som blev funnen i en av kyrkväggarna 1939. PUKE är en boll som är packad av garn indränkt av blod och ett skal av läder. Den skulle ge ägaren rikedom om han sålde sig till SATAN. Huvva!

Kyrkan byggdes av Pål Persson från Stugun 1781-1782. Det var hans första kyrkobygge och betalningen var i form av tunga mynt gjorda i koppar. Han begärde 8 st men fick 14 st vilket gjorde hemfärden till Stugun mycket slitsamt. Kyrkans dopfunt är snidad ur en furustock från Skyttmon.

Foto: *Borgvattnets kyrka*

Erik Lindgren var en populär präst i Borgvattnet som installerades 1 september 1945. Han bodde i den hemska prästgården tills han flyttade ned till byn och nya prästgården 1948. Han präglade Borgvattnet på sin tid. Han författade även bygdespelet Västvattentjuven som framfördes många år. Han planerade inte så noga utan han kunde bli väckt av kyrkovaktmästaren, då han saknades innan högmässan. Då kom han slarvigt klädd och bytte hastigt om och genomförde högmässan. Han hade sagt att en predikan skall inte vara längre än 12 minuter för om inte budskapet kommit fram under den tiden, spelar det ingen roll hur länge man håller på.

SKYTTMON

Guide var Martin Rolén, som bott 10 år med Majbritt i Nikolausgården på Aspnäset.

Många andra kända personer har och bor fortfarande i Skyttmon.

Byn har anor från stenåldern 2000-2500 år f.kristus. Skyttmon blev by under 1700-talet. År 1751-1759 rotade sig sex nybyggarfamiljer i Skyttmon.

1800 talet

De stora skogsbolagen visste att den grova och senvuxna skogen runt Skyttmon var mycket värdefull. Köpekontrakten var redan utskrivna och låg hos Skyttmons bönder för under skrift. Men denna natt någon gång under 1870-talet sov bonden Pehr Matsson dåligt. Kanske inte alls.

Skulle de verkligen sälja ut allt de ägde? Visst skulle de få betalt, men vad skulle de leva på efter några år. På morgonen gick han från hus till hus, slog sig ned vid köksborden och kom med sin stilla undran:” Om skogen är så mycket värd är det nog bäst att behålla den” sa han. Skyttmons bönder rev kontrakten! I grannbyarna sålde bönderna sin skog. De fick därför inte del i den snabba värdeökningen som skogbruken genererade. Men Skyttmon blomstrade och välståndet växte!! De kunde bygga praktfulla hus och köpa bilar som endast brukar rulla vid herrgårdar och slott i Stockholmstrakten. Under en viss tid var Skyttmon Sveriges rikaste by.

Under början av 1900-talet fram till andra världskriget var byn relativt självförsörjande på gårdarna. En självförsörjning tog mycket tid i anspråk. Man saltade in kött och fisk, man syltade och beredde livsmedel på olika sätt så att man skulle klara sig under hela den långa vintern.

År 1895 var det sju bönder som satsade 50 kr. var som startkapital för att bygga en såg och en kvarn. År 1897 var sågen och kvarnen klara att tas i bruk. Knekten Johan Petter Forslund (passande namn) från Borgvattnet anställdes för att sköta såg och kvarn. Han var snickare, skomakare, frisör m.m. En mångsidig karl!

Sågen kunde från timmerstockarna såga upp till 5-6 brädor samtidigt. I såghusets bottenvåning fanns även en spånhyvel som man tillverkade takspån i. Många hus under denna tid hade spåntak. I kvarnen maldes säd grovt till Gröpe som djuren fick till foder. Maldes säden flera gånger så blev det finmalt till mjöl.

År 1920 inköpte byn en Katafalk för 2 250 kr (mycket pengar) för att transportera avlidna till begravning i Borgvattnet. Det var en fantastisk vagn som hade hjul sommartid samt medar under vintertid. Karl O. Andersson var kusk. December 1945 var sista gången som Katafalken användes till Evert Skyttmo när han skulle begravas. Katafalken finns fortfarande till beskådande i ett hus bredvid sågen.

Skogsbruk

Bönderna hade mycket och värdefull skog. Den avverkades och kördes med timmerkärlar till Ammerån på vintrarna och lades på isen så att vårfloden skötte transporten. Det var det enklaste sättet att transportera timmret nedströms till de stora sågverken vid kusten. År 1850 rensades Ammerån för att underlätta flottningen. Som parantes kan nämnas att ”Vildhussen”s misstag gjorde det möjligt att det gick att flotta till kusten över huvudtaget.

Skyttmons Skyttegille bildades 1936 och hade 32 medlemmar. Skjutbanan besiktades av löjtnant E. Lindholm från Östersund. Den 21 juli startade skyttet på skjutbanan och vid nyår samma år hade 10.360 st skott registrerats på banan. Den första tävlingen vanns av Evert **Skyttmo** (passande namn) men även hans bror Carl var också en god skytt, som 1942 blev svensk mästare i skytte.

Nu åkte vi vidare med bussen till nästa stopp som var **Mårdsjön**. Vi hade avtalat besök hos Dick Bewarp. Han blev tv-kändis när han som skåning flyttade upp till Mårdsjön och Jämtland. Han hamnade här för att han sökte i hela Sverige efter en tomt vid en sjö. Nu blev han känd för att han timrade ett hus i westernstil. Det bygget visades som tv-serie under tiden det byggdes.

När han var klar med huset gick det några år, då han fick idén att bygga en flotte som man kunde dansa på.

Foto: Cowboybåten

Nu fick vi embarkera den nya cowboybåten, och kasta loss. Vi gled sakta ut i sjön denna vackra varma dag under befäl av kapten Dick.

Framförandet av båten sker med el och skovlar på sidorna precis som en hjulångare. För att förstärka upplevelsen hade han vidtalat Bottleneck John om att underhålla oss med bra soulmusik på gitarr i westernstil. När vi återkom till hamn så blev vi alla utspisade med Chili Con Carne, riktig cowboymat! Det smakade fantastiskt gott.

Foto: Dick Bewarp visar flottdansen för reseledaren Majbritt Ellebrink

Mätta och glada satte vi oss i bussen och for hem.

Tack resekommittén och alla övriga inblandade för en trevlig utflykt i vårt vackra Jämtland.

Vid pennan Sven Adolfsson

Foto: Sven Adolfsson